בעזרת השם יתברך

אשי ישראל

השיעור השבועי

מפי פורינו הרה"צ
רבי **יצחק שמואל אהרן לעזער** שליט"א

גליון
תפ"ד

פרשת
כי תבא
תשפ"ה

השיעור נמסר ביום ד', בשעה 23:30, ניתן להאזין בקו:
בארץ ישראל: 077-2233-223, בארה"ב: 845-510-6314

חסדי השם יתברך, אנחנו אוחזים בפרשת **'כי תבוא'** - **"וְהָיָה כִּי תָבוֹא אֶל הָאָרֶץ"**, ורבי נתן היה תמיד מוסיף במכתביו: **כי תבוא 'לאומן'**, כי אוחזים כבר לפני הנסיעה לרבינו ז"ל על ראש־השנה, ומובן מאליו שזה נכלל גם בתוך הפסוק הזה: **"וְהָיָה כִּי תָבוֹא אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר ה' אֱלֹקֶיךָ נֹתֵן לְךָ נַחֲלָה"**.

וכי יש לנו מושג מהו **'ציון רבינו ז"ל'** ומה ענין **'הנסיעה לרבינו על ראש־השנה'**? וכי יש לנו איזו השגה ב**'ראש־השנה של רבינו'**?!... אלו דברים הנעלמים מעיני כל חי, ואנחנו מקיימים באמונה פשוטה את ציווי רבינו ז"ל שציוונו לבוא אליו על ראש־השנה, ואמר: רבינו אמר: 'אתם יכולים לשמוח מאד שיש לכם רבי כזה, ותסמכו עלי', שזה כולל את כל התיקונים והדברים שרבינו נותן לנו.

והנה פרשה זו היא תמיד בסוך השנה - לקראת סוף חודש אלול, שקורין **"וְהָיָה כִּי תָבוֹא אֶל הָאָרֶץ"**, ועל איזו מצוה מדובר שם? מצות **'ביכורים'**, וכלשון הפסוק השני של הפרשה: **"וְלָקַחְתָּ מֵרֵאשִׁית כָּל פְּרִי הָאֲדָמָה אֲשֶׁר תָּבִיא מֵאַרְצְךָ אֲשֶׁר ה' אֱלֹקֶיךָ נֹתֵן לָךְ וְשַׂמְתָּ בַטֶּנֶא וְהָלַכְתָּ אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר ה' אֱלֹקֶיךָ לְשַׁכֵּן שְׁמוֹ שָׁם"** - תיקח את 'ראשית כל פרי האדמה', דהיינו הפירות הראשונים שצמחו לך בשדה, ותשים את הפירות בתוך 'טֶנֶא' (סל), ותביא את זה לבית־המקדש, ותגיד להקב"ה כמה הכרת הטוב יש לך אליו, שזהו: **"וּבָאתָ אֶל הַכֹּהֵן אֲשֶׁר יִהְיֶה בַּיָּמִים הָהֵם"** - תבוא אל הצדיק, **"וְאָמַרְתָּ אֵלָיו הִגַּדְתִּי הַיּוֹם לַה'**

אֱלֹקֶיךָ כִּי בָאתִי אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע ה' לַאֲבֹתֵינוּ לָתֶת לָנוּ" וגו'.

והמצוה המיוחדת הזאת - מצות ביכורים - נותנת לאדם ישוב־הדעת, שיתבונן קצת לאילו דברים הוא זכה; יש לך שדה עם אילנות, וגדלו לך כאלה פירות נפלאים, ומה אתה עושה? אתה לוקח **'מֵרֵאשִׁית כָּל פְּרִי הָאֲדָמָה'** - הפירות הראשונים שצמחו לך, ואתה מביא אותם לבית־המקדש, ואתה אומר להקב"ה כמה אתה מכיר טובה!

הקב"ה נתן לנו כזאת מצוה, כדי לעורר אותו על **'הכרת הטוב'**; כמה אדם צריך להיות 'מכיר טובה'! ולמי? ראשון וראשון, כמובן, להשם־יתברך, על כל נשימה שמעניק לו! על כל זיז שיש לו! חכמינו הקדושים דורשים (ב"ר יד, ט) על הפסוק (תהלים קנ, ו) **"כֹּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יָהּ הַלְלוּיָהּ"** - **'עַל כָּל נְשִׁימָה וְנָשִׁימָה שֶׁאָדָם נוֹשֵׁם, צָרִיךְ לְקַלֵּס לַבּוֹרֵא'**; אדם צריך להודות להקב"ה על שהוא נושם ב"ה, ולא צריך להיות מחובר ח"ו למכשיר־חמצן ויכול לנשום ב"ה.

ולא רק על הנשימה הנוכחית אדם מודה להקב"ה, אלא יעשה חשבון מהיום שנולד ב"ה - בכל רגע הקב"ה נותן לו נשימה, והוא יכול להמשיך את החיים שלו ב"ה...

וזה הענין של **'תודה והודאה'** - להודות להקב"ה! **אין דבר גדול מזה!** ענין של **'הכרת הטוב'**! מהי **"הכרת הטוב"**? **'הטוב'** מרמז על חיות אלקותו יתברך, וכמ"ש (תהלים קמה, ט) **"טוֹב ה' לַכֹּל"** - כל הטוב שיש בעולם בא מהקב"ה! הקב"ה הוא **'הטוב והמיטיב'**! וכמו שאומרים בתפילת מוסף של ראש־השנה, בפיוט **'וְכֹל מַאֲמִינִים'**, שהקב"ה הוא **"הַטּוֹב, וּמֵיטִיב לָרָעִים וְלַטּוֹבִים"**.

הפיוט הזה - **'וכל מאמינים'**, הוא פיוט מאד מרגש, ובכלל צריכים לדעת, שהפיוטים של ראש־השנה - קדושים הם ומיוחדים מאד מאד; לפני שמגיעים לראש־השנה, שומעים כאלה שמתאוננים על אריכות התפילה בראש־השנה, ובפרט אדם שהוא לא רגיל כ"כ לפיוטים וניגונים וכו' [כי לא כל העדות רגילין בפיוטים וניגונים וכו'], **אבל אדם צריך לדעת: 'זו זכות בשבילי! יום אחד בשנה - שהוא היום הראשון של השנה - איזו זכות יש לי להתפלל ככה!'...**

כי אדם צריך להחיות את עצמו על גודל זכותו - ראש וראשון: **שזוכה להגיע לרבינו ז"ל**, וכן **שזוכים להמליך ולהכתיר, כביכול, את מלך־מלכי־המלכים הקב"ה**, וזה "יום גנוסיא" שלו - יום בריאת העולם, וכמו שאומרים בתפילות ראש־השנה: **'זֶה הַיּוֹם תְּחִלַּת מַעֲשֶׂיךָ'** - ועתה בעזרת השם, בשעה טובה, זה 5,786 שנים מאז שברא הקב"ה ברא את

העולם; **תחילת הבריאה** היתה חמישה ימים קודם לכן - בכ"ה אלול, והיום השישי של הבריאה, הוא יום בריאת אדם הראשון, וזה **ראש־השנה**, ומדוע אפוא ראש־השנה נקרא **'זֶה הַיּוֹם תְּחִלַּת מַעֲשֶׂיךָ'** אם התחילה הבריאה חמישה ימים לפני־כן? **כי התכלית של הבריאה היא בשביל שיבוא האדם ויכיר את הקב"ה!**

למה הקב"ה ברא את העולם וכל אשר בו? הקב"ה ברא את הכל כדי שייברא האדם, והוא יכיר את הקב"ה! וכמו הלשון של הזוהר־הקדוש (בא מב: מובא בדברי רביז"ל בליקו"מ ח"א סי' לז), שעיקר הבריאה היא **'בְּגִין דְּיִשְׁתְּמוֹדְעוּן לֵיהּ'** - פירוש: **'בכדי שנכיר אותו יתברך'**. ומה הכוונה **'להכיר'** את הקב"ה? איך יודעים שאדם הוא **'מכיר'** את הקב"ה? כשהוא מתחיל להודות ולהלל להקב"ה על כל פרט ופרט של החיים שלו - על כל ענין! **דבר קטן ודבר גדול!**

הטבע של אדם, שהוא תמיד מסתכל על 'מה חסר לו', ואף שיש לו הרבה דברים טובים, הוא אומר: **'אבל'** חסר לי כך וכך... חסר לי את זה ואת זה... 'אני צריך יותר בריאות, יותר פרנסה'... בחור צריך שידוך, אברך צריך ילדים, וצריך נחת מהילדים, וכל אחד צריך כל־מיני ישועות, ואדם מסתכל: 'עדיין חסר לי'... **אבל תסתכל מה שיש לך! וכי אפשר לך בכלל להודות להקב"ה על כל החסדים שהוא עשה איתך?!... בסדר, עדיין חסר לך קצת 'פה ושם', אבל תן תודה על מה שיש לך!**

וגם מה שחסר לך - מדוע זה חסר לך? כי אם לא היה חסר לך, היית מגיע לכזה מצב שאתה חושב 'לא חסר לי כלום... יש לי הכל, אני לא צריך כלום'...

שזה מה שאנחנו מברכים בברכת **"בורא נפשות"**, שהיא ברכה נוראה ונפלאה מאד, שבה אנחנו אומרים: "בורא נפשות רבות **'וחסרונן'**" - אנחנו מודים להקב"ה שהוא ברא **"נפשות רבות"**, וגם ברא את החסרונות שלהם... למה? על זה ממשיכים: **"על כל מה שבראת להחיות בהם נפש כל חי ברוך חי העולמים"** - ה**'חיסרון'** הזה הוא כדי להחיות אותך: **תיזכר כמה חסדים ורחמים הקב"ה עושה איתך!**

כי אם לא היה לאדם חיסרון, והיה אצלו הכל מושלם, למשל: בעניין של **בריאות** - תמיד היתה לו הבריאות הכי מלאה, הוא היה שוכח להעריך זאת... ואכן יהי־רצון שכל עם ישראל יהיו בריאים וחזקים, אבל לפעמים יש לאדם איזה מיחוש, וכואב לו משהו, והנה פתאום הוא הצטנן וכו' - כל אחד כפי עניינו, **מה העניין בזה? זה כדי להזכיר אותך על שב"ה בדרך־כלל אין לך את זה! תחשוב לרגע: עכשיו אתה מצונן קצת?**

כואב לך איזה משהו? עכשיו תן תודה להקב"ה על שבכלליות אתה ב"ה אדם בריא! נמצא שה'חיסרון' שנגרם לך הוא כדי לעורר אותך: 'געוואלד! מאיפה באה כל הבריאות שלי?... מהקדוש־ברוך־הוא!

וזה כשיש לאדם אמונה, וכמו שרבינו ז"ל אומר בשיחות־הר"ן (סימן נג): **'מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ אֱמוּנָה, חַיָּיו חַיִּים'**; למה? כי הוא יודע היטב: עכשיו טוב לי? אני נותן תודה להקב"ה! עכשיו חסר לי משהו? אני מנחם את עצמי שהכל בא ממנו יתברך, ולא רק שאני **'מנחם'** את עצמי אלא **"אני יודעי למי לפנות"** - אני פונה להקב"ה: **'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, עָזְרָתְךָ לִי עַד עַכְשָׁו, תּוֹדָה רַבָּה לְךָ עַל זֶה, כֵּן תַּעֲזֹר לִי הָלְאָה!'**.

וזה צריך להיות חלק מהתפילה של אדם - נגיד שכואב לו משהו, או יש לו איזה חיסרון מסוים, שיזכיר לעצמו תמיד: **'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֲנִי נוֹתֵן לְךָ תּוֹדָה עַל שֶׁעָזְרְתָּ לִי עַד עַכְשָׁו! אוּלַי שָׂכָחְתִּי אֶת כָּל הַטּוֹבוֹת שֶׁעָשִׂיתָ עִמִּי - כָּל הַבְּרִיאוּת שֶׁהָיְתָה לִי, כָּל הַפַּרְנָסָה שֶׁהָיְתָה לִי, וְעַכְשָׁו שֶׁחָסֵר לִי - אֲנִי מַתְחִיל לְהָבִין כַּמָּה אַתָּה עוֹזֵר לִי תָּמִיד!'**.

זה הפירוש של "בורא נפשות רבות **'וחסרונן'**" - הקב"ה בורא גם את **החסרונות**, כי על־ידי־זה אדם מתעורר להבין: **'הנה חסר לי עכשיו, אבל מאיפה קיבלתי עד עכשיו את כל מה שזכיתי לו? הלוא הכל ממנו יתברך!'** וממילא הוא מתחיל להודות להקב"ה על זה...

וכמה זה חשוב לאדם להודות להקב"ה על כל פרט ופרט של החיים, שזוהי מידת **'הכרת הטוב'**, שהיא המידה העולה על הכל וכוללת את הכל!

ובעניין 'הכרת **הטוב**', הזכרנו לעיל ש**'הטוב'** זה הקב"ה, כי הוא יתברך **"טוֹב לַכֹּל"** - הקב"ה הוא תכלית הטוב, שזה מה שאומרים בפיוט **'וכל מאמינים'** הנ"ל, והזכרנו שכשאדם ניגש לתפילות ראש־השנה - **הוא צריך לשמוח מאד מאד!** ואמנם זה לוקח מעט יותר זמן מהרגיל [ואם עושים חשבון, זה לא כ"כ הרבה זמן כמו שחושבים], **אבל אדם צריך לשמוח על הזכות שהוא זוכה ביום הראשון של הבריאה לקבל מלכות שמים, וזה כל היופי והפאר של היום הקדוש הזה - שאנחנו באים לבית־הכנסת, ומתפללים את כל התפילות, וממליכים את הקב"ה עלינו!**

ומנהג ישראל קדושים, שמתחילים את התפילה עם אמירת **'אדון־עולם'** בניגון מיוחד, וכבר בתחילת התפילה ממליכים את הקב"ה עלינו - **"אדון עולם אשר מלך"**, וכך ממשיכים את התפילה, כשהשיא הוא באמירת **"המלך"** שאומרים כולם יחדיו ומוחאים כפיים, שאז זוכים להכתיר, כביכול, את המלך, וכמו שכתוב בפסוק (מ"ב יא, יב): **"וַיַּכּוּ כָף וַיֹּאמְרוּ יְחִי הַמֶּלֶךְ"**; שזה המקור למנהג

הקדוש של אנשי־שלומינו, למחוא כפיים בעת שממליכים את הקב"ה.

וכמו שנהוג בעולם, כשמביעים תודה למישהו ומכבדים אותו - מוחאים כפיים לכבודו, אותו דבר אנחנו עושים בראש־השנה - שממליכים את הקב"ה עלינו, ומכריזים **"המלך"** ומוחאים כפיים, ובזה אנחנו **'מכירים את הטובה'** - את כל החסדים שעשה איתנו כל החיים שלנו, **ועכשיו מתחילה שנה חדשה - ויש כבר השפעות חדשות בכל העניינים בעזרת השם...**

כללו של דבר - תפילות ראש־השנה הן תפילות מאד מיוחדות, ואדם צריך לשמוח אִתָּן! לא להסתכל על זה בכבדות - 'כמה שעות זה לוקח'... **תְּחַיֶּה את עצמך עם כל פיוט ועם כל ניגון!** ובפרט אצל אנשי־שלומינו - יש נוסח המקובל מדור־אחר־דור, וזה ממש מעורר את הנפש! **ומותר לך לקחת לעצמך את זה לכל־הפחות ביום הראשון של הבריאה - שאתה זוכה להתפלל בתפילות הקדושות האלו!**

אדם טוען: "אבל זה לא הנוסח שלי... אני מרוקאי, אני תוניסאי, אני תימני... זה לא נוגע אליי"... **אבל רבינו הוא הנשמה הכללית של כל נשמות ישראל!** מה שייך בכלל להסביר מינו רבינו הקדוש?!... אין לנו מילים להגדיר את זה! זה לא משנה האם אני 'אשכנזי', אני 'ספרדי', אני 'מרוקאי' או 'תימני', ו'רבינו היה אשכנזי'... **רבינו הקדוש הוא 'נשמה כללית' של כל עם־ישראל - נשמת המשיח!** ומה הכוונה **'נשמת המשיח'**? שעל־ידו יש תקוה לכל יהודי - לא משנה מי אתה! **הן אם אתה אשכנזי, והן אם אתה ספרדי או תימני, זה לא משנה מי אתה, על־ידי רבינו יהיה לך תקוה בחיים, על־ידי רבינו יהיה לך תיקון בחיים, ותזכה לבוא אל התכלית שלך!**

ובלבד שתזכה בחיים חיותך לזרוק את כל הקטנוּת־המוחין והגזענות מהראש שלך - 'אבל אני כך וכך... זה וזה הנוסח שלי... כך אני רגיל מילדותי - שמתפללים בנוסח כזה וכזה'... **כבר הגיע הזמן שתצא מכל העניינים האלו! 'מה אני צריך? אני צריך נוסח שידביק אותי בהקדוש־ברוך־הוא!'...**

מובא בספרים הקדושים, שהמה האר"י הקדוש אומר - ומוזכר בדברי רבינו ז"ל (ליקו"מ ח"א סי' ט) - שכנגד י"ב שבטי ק"ה[א], ישנם י"ב שערים בשמים,

---

א. השבוע ראיתי דבר שאף־פעם לא ראיתי, ושמחתי מאד על כך: בנוסח קדיש שלם, הספרדים נוהגים לומר את ה'**יהא שלמא**' באריכות, מה הכוונה '**אריכות**'? כי הנוסח של האשכנזים שונה מזה, ולא רגילים לומר שם בכזאת אריכות, וכך הספרדים אומרים: "**יהא שלמא רבא מן שמים, חיים ושבע, ישועה ונחמה, שיזבא ורפואה, גאולה, סליחה וכפרה, רווח והצלה לנו ולכל עמו ישראל**"; והנה אמנם ידעתי שלכל מנהג־ישראל וכל נוסח יש מקור נאמן, אבל זאת לא ידעתי - טעם נפלא על האריכות בקדיש, וזה מובא בדברי ה'אבודרהם', שהוא אומר שמזכירין שם "**ב לשונות** -

ולכל אחד יש את השער שלו, ומה ענין **'השער שלו'**? כל אחד כפי שורש נשמתו - כפי העדה וה'מוצא' שהוא מגיע ממנו, אזי יש לו השער שלו, **וזה כולל גם את הנוסח שהוא מתפלל** וכלל ענייניו, הכל כלול בזה!

ורבינו ממשיך ואומר שם, שהנה בקריעת ים סוף - שאז עם־ישראל זכו לעבור את הים, וזה היה הפסגה והשיא של יציאת מצרים, שניצלו מפרעה מלך מצרים, והתחילו להתקרב לקבלת התורה - איתא במדרש (פרקי דרבי אליעזר), שהים נחלק לשנים־עשר שבילים, ולכל שבט היה את השביל שלו, וכך הם עברו את הים.

אומר רבינו, שזה מורה על הענין של י"ב נוסחאות התפילה - י"ב השערים שיש לכל שבט, כי אכן ישנם כל־מיני שערים, אבל מהו **'שער'**? **'שער'** הוא כדי **להיכנס** ולהגיע לאיזה מקום, וכשאתה מגיע אל המקום שאליו נכנסת - שם כולם מאחדים ביחד... וכמו שהיה בקריעת ים סוף: כל אחד הלך בשביל שלו, אבל אחר שיצאו מן השבילין - וכי כל אחד המשיך ללכת למקום אחר?... **כולם עברו את הים בשבילים נפרדים, אבל כשיצאו מן הים - התאחדו ביחד! הם שמחו כ"כ אחד לקראת רעהו, ונתנו תודה לה' יתברך על שזוכים שוב להתוועד - "אני כ"כ שמח לראות אותך! עברת את הים? גם אני עברתי את הים! כולנו עברנו את הים! אכן לא ראיתי אותך איך שעברת - כי הייתי בתוך השביל שלי, אבל עכשיו שגמרנו את זה, והגענו אל היעד שלנו - כולנו מתאחדים ביחד!"...**

שזה מה שיהיה בבית־המקדש - שאנחנו מכינים ומצפים ומבקשים על זה, וכל אחד בנוסח שלו מתפלל על זה עם הניגונים והשירים שלו, אבל **למעשה**, לאן אנחנו מגיעים בעזרת השם? לבית־המקדש! שם האחדות השלימה! שם הכל מתאחד ביחד! **שם יהיה נוסח המקובל על כולם! למשיח־צדקנו יהיה כזה נוסח - כזה דבר־יופי - שכולם ירגישו "המשיח מתפלל את הנוסח שלי"... וכולם יגידו ככה! שזה הכח של הצדיקים, שהם מאחדים את עם־ישראל ביחד, וזה דבר פשוט אצלם...**

נשוב לדברי האר"י הקדוש: אומר האר"י, שישנם **י"ב שערי התפילה** של **י"ב השבטים**, אבל יש שער שנקרא **'שער הכולל'**, ומה הוא? זה מה שאנחנו עכשיו מדברים: **'שער הכולל'** זה המקום שבו כולם נמצאים יחדיו - אחר שכל אחד

א) שלמא רבא. ב) חיים. ג) שבע. ד) ישועה. ה) נחמה. ו) שיזבא. ז) רפואה. ח) גאולה. ט) סליחה. י) כפרה. יא) רווח. יב) הצלה. - **שנים־עשר** לשונות, שהם כנגד **שנים־עשר שבטי** י"ה, והיינו שמבקשים זאת בשביל כל שנים־עשר השבטים.

עבר את ה'**שער**' השייך אליו; עברת כבר את השער שלך, ולאיפה אתה מגיע? ה'**שער**' של כל אחד מוביל את כולם **למקום אחד**, לא שאתה הולך למקום אחר... **כולם מגיעים לאותו מקום! לאותו שורש בַּשָּׁמַיִם!** ואכן, לכל אחד יש את ה'שער' שלו - כי כל אחד מגיע בדרך אחרת, וכמו תוכנת '**ווייז**', שהוא נותן לאדם כמה וכמה מיני דרכים לנסוע בהן (אפשר לבחור דרך איזה כביש לנסוע... על־פי־רוב אדם בוחר בדרך הכי מהירה, אבל יש הרבה דרכים שאדם לא 'חולם' שהוא יכול להגיע דרכן אל היעד), אבל כולם מגיעים לאותו היעד ולאותו מקום - **לא משנה איפה עברתם בדרככם!**

אומר האר"י הקדוש: זהו '**נוסח הכולל**', וזה הנוסח של רבינו, הנוסח של הצדיקים - של משיח־צדקנו, שכולל את כולם! מעוררים את כולם, ונותנים לכל אחד להרגיש '**אני בבית**'...

ותסתכלו ותראו שזוהי המציאות: בראש־השנה, מגיעים אלפים ורבבות יהודים לרבינו הקדוש, בלי עין הרע, מכל העדות ומכל ה'מוצאות', וגם מכל־מיני דרגות ורמות שונות ביהדות... **וכל אחד 'מרגיש בבית'!** - "אני אצל רבינו"... ואיך זה יכול להיות? הרי זה חבוש בכובע, וההוא עם כיפה, והאחר שונה משניהם... **אבל החכמה היא שבן־אדם מסתכל על זה עם 'עין טובה'! "רבינו הקדוש, אתם ממשיכים אליכם את כל עם־ישראל!"... שזה משיח־צדקנו, שיקבץ נדחי ישראל מכל ארבע כנפות הארץ, יביא את כולם, וכל אחד ירגיש "זה הרבי שלי"...**

וזה מה שאנחנו מנסים **כבר עכשיו** לעשות, וזאת על־ידי שהאור של רבינו לאט לאט נכנס בעולם; מפיצים אור רבינו בעולם - ומה עושים בזה? מביאים לכולם את הלימודים האלו! אדם מקבל ספר, והוא רואה שזה 'ברסלב', והוא חושב אולי מדובר בספר הזה מכל־מיני דברים שונים, **והנה 'הוא מדבר אליי! לעניין שלי!'**... והוא רואה שלא כתוב שם שהוא צריך ללכת עם איזה לבוש מסוים או כובע מסוים וכו', ובכל קריאת הספר הוא מחכה ומצפה מתי יהיה כתוב איזה משהו בסגנון הזה, וכשהוא גומר את הספר הוא מבין היטב: '**הוא חיזק אותי! הוא אוהב אותי!**'... ואת זה משיח־צדקנו יכניס בעולם, **ומי שזוכה להפיץ אור רבינו בעולם - הוא מקרב אל הגאולה!**

ואמר רבי נתן בפירוש (כך מובא ב'כוכבי־אור'): **כל מי שמגיע לרבינו על ראש־השנה, יש לו חלק בקץ הגאולה העתידה!** כל הטרחות והיגיעות שכולם עוברים - שזה באמת לא פשוט וקל, אבל כל זה למה? **כי את מגיעים אל ה'נשמה הכללית' הזאת שכוללת את כולם ומאחדת את כולם ביחד, וצריכים כבר להתחיל לגלות את זה...** אכן, כשמשיח יבוא - כבר הכל

יהיה בסדר, אבל צריכים **כבר עכשיו 'לעשות משהו'! להתחיל 'להכין את השטח'! ואיך? שכל אחד מכיר ומבין שזהו "הנוסח הכולל" שכולל את הכל!**

וממילא כשמגיע **ראש־השנה**, לא יהיה אדם בחלישות־הדעת - 'אני לא כ"כ רגיל בפיוטים האלו; אולי אחפש באומן איזה מנין אחר'... או שרוצה להתפלל 'ותיקין' - שאכן זה דבר גדול מאד, אבל גם אם התפללת 'ותיקין' - **תבוא לבית־הכנסת, כולם מתפללים ביחד!** אם אתה ממש רגיל כל השנה להתפלל דייקא 'ותיקין', אבל תבוא עם כולם! **כך קיבלנו ממוהרא"ש הקדוש, וכך היה בכל הדורות, שרבינו הוא זה שכולל את כולם ביחד!**

ואכן, אדם יכול לומר על זה: 'אבל כולם נמצאים אצל רבינו'... **זה נכון, אבל גם אצל המקורבים של המלך ואנשי־המלך, יש את אלו שזה כל העסק שלהם - "לגלות ולפרסם את המלך, ולקרב את כולם אל המלך"!**

וזה הלימוד שאנחנו קיבלנו, ומוהרא"ש הקדוש מסר נפשו על דבר זה כל החיים שלו, **ומזמן רבינו ז"ל ורבי נתן ז"ל עד מוהרא"ש ז"ל לא היה דבר כזה שאדם אחד - 'יחיד סגולה' - יזכה להאיר, להפיץ ולגלות אור רבינו בעולם בצורה כ"כ גדולה, ומוהרא"ש הקדוש זכה לזה!** ואנחנו, שזכינו ב"ה להכיר את מוהרא"ש, ולקבל את כל הספרים וכל הלימודים הקדושים - זו מתנת־חינם מהקב"ה, וכמה אנחנו צריכים להודות להקב"ה, ולנצל כל דבר השייך אל האור הגדול הזה, וּלְזַכּוֹת בו את הרבים! **לגלות להם "איזה רבי יש לנו" - רבי שבאמת מקרב את כולם, ומבין את כולם!**

הגענו לדבר מכל זה מחמת שהזכרנו את ענין **נוסח תפילות ראש־השנה**, כי דיברנו מן הפיוט הקדוש שאומרים בתפילת מוסף: **'וכל מאמינים'**; במחזורים הספרדים מן הסתם אין את הפיוט הזה, אבל הוא מאד מקובל בעולם, **וזה אחד מן הפיוטים המרגשים בנוסח תפילת מוסף - פיוט 'וכל מאמינים'**; ומהי הנקודה העיקרית של הפיוט הזה בכלליות? **"וכל מאמינים"!** עם־ישראל מאמינים בהקב"ה! מאמינים שהוא יתברך **'כֹּל יָכוֹל'**, והוא יתברך **'טוֹב וּמֵיטִיב'** - וכן כל השבחים שמזכירים שם **על־פי אותיות האל"ף-בי"ת**.

רוב הפיוטים של ראש־השנה ויום־כיפורים בנויים ומיוסדים על־פי אותיות האל"ף-בי"ת, מדוע? כי יש ענין להודות להקב"ה **עם כל כ"ב אותיות האל"ף-בי"ת!**

רבינו ז"ל אומר (ליקו"מ ח"א סי' ד), שעל־ידי 'וידוי־דברים', יוצאים הצירופים הרעים מן העצמות של האדם, כי על־ידי שאדם עשה איזו עבירה - נחקק בו צירוף לא־טוב של אותה העבירה; רבינו

נותן דוגמא ממצות לא־תעשה הראשונה שבעשרת־הדברות: **"לֹא יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים אֲחֵרִים"**, שאם אדם נכשל בדבר כזה ח"ו, האותיות הללו נחקקות לו בעצמותיו. ועל־כן מובן לפי־זה מדוע הוידוי הוא תמיד עפ"י סדר האל"ף-בי"ת, וכן לפי־זה יובן ענין הפיוטים שעפ"י האל"ף-בי"ת.

ואיך באמת אדם עלול לעבור על איסור של **'לֹא יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים אֲחֵרִים'** - וכי יש יהודי שעובד עבודה־זרה ח"ו?... אבל רביז"ל מגלה לנו, שיש איסור עבודה־זרה גם אם אדם לא משתחווה לאיזה אליל ופסל, ויוסבר: [שזה ענין הפיוט **'וכל מאמינים'** הנ"ל], וזה כל ה'עבודות' של ראש־השנה בכלליות - **להגיע לשיא האמונה**, ולגלות את אמונתנו החזקה בהקב"ה!

והנה איתא בסידור האריז"ל[ב], שבתקיעות הראשונות [הנקראות **'תקיעות־דמיושב'**[ג]], אז הוא הזמן לתקן 'פגם עבודה־זרה', ולבקש מחילה וכפרה על כל מה שפגם בענייני **אמונה**; והנה כאמור, אין אצלנו ב"ה מושג כזה שאדם ישתחווה לאיזה פסל ואליל ח"ו... וא"כ מהו **'לתקן ענייני פגם עבודה־זרה'**? על זה איתא בדברי רבינו ז"ל (ליקו"מ ח"ב סי' סב) בשם הבעש"ט הקדוש, **שֶׁכָּל נְטִיָּה מִן הָאֱמוּנָה, וְלוּ הַקַּלָּה בְּיוֹתֵר - שֶׁנִּכְנָס בָּאָדָם אֵי־אֵילוּ בִּלְבּוּלִים, סְפֵקוֹת, קְשָׁיוֹת, וְכָל־מִינֵי דְּבָרִים כְּגוֹן אֵלּוּ - זֶה כְּבָר פְּגַם־דַּק בֶּאֱמוּנָה!**

והבעש"ט הקדוש אמר את זה על הפסוק (דברים יא, טז): **"וְסַרְתֶּם וַעֲבַדְתֶּם**

ב. אנחנו נכנסים לדבר מדברים אלו, כי זה "עניני דיומא", ותזכרו שזה **דבר חשוב מאד לדעת**, כי האר"י הקדוש אומר **את זה**, וזה לא סתם 'מנהג'...

ג. ה"ה זכינו לקונטרס 'ראש־השנה מאיר ושמח', ושם מוזכרים **כל אלו הדברים**, והקב"ה **יעזור שיצא לאור בעזרת־השם־יתברך!**

אֱלֹהִים אֲחֵרִים", ולכאורה יש להבין: **'וַעֲבַדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים'** היינו עבודה־זרה, א"כ מה פירוש מילת **'וְסַרְתֶּם'**? מה באה לרבות? לכאורה אם היה זה רק אזהרה על עבודה־זרה, היה מספיק שהפסוק יאמר: הִשָּׁמְרוּ לָכֶם פֶּן יִפְתֶּה לְבַבְכֶם - וַעֲבַדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים, ומהו **'וְסַרְתֶּם'**? אומר רבינו הקדוש בשם הבעש"ט הקדוש: מיד כשיש לאדם רק את הענין של **'וְסַרְתֶּם'** - שלא שהוא 'הלך' מן הקדושה ח"ו, כי באמת יהודי נורמלי לא ילך לעבוד עבודה־זרה... אבל תיכף אם **'וְסַרְתֶּם'** - הוא סר באיזו נטיה קלה, ונכנס בליבו איזה בלבול וספק 'למה עושים ככה?' ו'למה הקב"ה עשה לי כך וכך?'... - יש לו איזו שאלה באמונה, ונכנסים במוחו ספיקות ובלבולים, אזי זה כבר פגם של **'וַעֲבַדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים'**, רח"ל...

ומהי אפוא העצה לאדם שנכנסות לו כאלה מחשבות של סרות מן האמונה? עליו מיד לצעוק: **'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֲנִי מַאֲמִין בְּךָ בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה!'**... כך אומר רבינו בשיחות־הר"ן, שאדם צריך מיד לצעוק להקב"ה ולבקש מחילה.

רבינו ז"ל אומר (ליקו"מ ח"ב סי' מו): **'קְשָׁיָא'** ראשי־תיבות (תהלים כז, ז) **"שְׁמַע יְיָ קוֹלִי אֶקְרָא"**; כשנכנס באדם איזו קושיא ובלבול־הדעת, מיד יאמר: **'אוֹי, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, תַּעֲזֹר לִי!'**... נכנסה בך קושיא? תצעק להקב"ה!

וגם לזה יש קשר לימי ראש־השנה הקדושים, כי איתא בזוהר־הקדוש (פינחס רלא:), שהיום הראשון של ראש־השנה נקרא **'דינא קשיא'**, והיום השני של ראש־השנה נקרא **'דינא רפיא'**[ד], ובפשטות הכוונה: **'דינא קשיא'** היינו **'דין קשה'**, ו**'דינא רפיא'** היינו **'דין חלש'**. אך בפנימיות הענין יש לומר, שזה אותו ענין של **'קְשָׁיָא'** ראשי־תיבות **"שְׁמַע יְיָ קוֹלִי אֶקְרָא"**, **'קַשְׁיָא'**", ללמדנו שזוהי העבודה שלנו ביותר ביום הראשון של ראש־השנה, שהוא היום של **'תחילת המלכות'** - שאדם מקבל עול מלכות שמים, וממליך את הקב"ה עליו.

ואכן, שני ימי ראש־השנה הם בעצם יום אחד - **'יומא אריכתא'** (כמובא בגמרא) - שנחלק לשני ימים [לפי כמות השעות אלו שני ימים, אבל באמת זה נחשב ליום אחד לגבי כל־מיני הלכות, כמו נולד בזה אסור בזה - גבי מוקצה וכו'], והיום הראשון הוא **'דינא קשיא'**, ומה זה **'קַשְׁיָא'**? שצריכים לקיים ביותר: **"שְׁמַע יְיָ קוֹלִי אֶקְרָא"** - אז הוא הזמן שצריכים

ד. אלו שלומדים את ה'זוהר־יומי', עתה אנחנו אוחזים בפרשת **מקץ**, ובסדר־הלימוד של היום הוזכר בזוהר־הקדוש את הענין של **'דינא קשיא'** ו**'דינא רפיא'** - אבל לא לגבי ראש־השנה, רק מוזכר שם שישנם שני סוגים של דינים. אבל בפרשת פינחס זה מוזכר לגבי ראש־השנה.

להתגבר באמונה קדושה וטהורה, ולבקש הרבה על זה!

אז אומר האר"י הקדוש, שבתקיעות הראשונות - **'תקיעות־דמיושב'** - אז הוא הזמן לבקש על זה במיוחד, כי אף שנוהגים שלא להזכיר עוונות בראש־השנה, כותב רבי חיים ויטאל[ה] (פרי־עץ־חיים, שער השופר, פרק ג), שבשעת תקיעת־שופר, בין התקיעות, מותר, ואז הוא זמן מסוגל מאד להתוודות על פגם עבודה־זרה **וכל הנכלל בה**, ומהו **'פגם עבודה־זרה והנכלל בה'**? זה מובן כפי הסבר רבינו ז"ל, שזה סובב על **'חסרון אמונה'** - שאדם מנסה להתחזק באמונה, והנה נחלשת דעתו, ומתעוררות לו שאלות, קושיות וספיקות, אבל הוא מתחזק באמונה! ואז הוא הזמן לבקש על כך - בתקיעות הראשונות: **'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, תֵּן לִי אֱמוּנָה קְדוֹשָׁה וּטְהוֹרָה, אֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזֻקֶּקֶת בְּךָ!'** - זהו הזמן לפעול את זה ביותר!

ואם כבר הזכרנו את **התקיעות הראשונות**, הבה ונמשיך גם לתקיעות של תפילת מוסף: בתקיעות של תפילת הלחש, אז הוא הזמן לבקש על כל הפגמים של עריות - פגם־הברית רח"ל; אז הוא הזמן לבקש על זה! אז הזמן לתקן את זה! **באלו התקיעות שהן בלחש, אז הוא הזמן לפעול מחילה סליחה וכפרה על כל העניין של פגם־הברית - פגם של עריות.** ובתקיעות של **תפילת החזרה**, אז הוא הזמן להתפלל למחילה על כל הפגמים של **'רציחה'**, שזה סובב על **כעס וקפידות**, רח"ל.

וכמובן מדברי האר"י הקדוש, אלו העבירות הם שלושת האיסורים הכי חמורים - **עבודה־זרה, גילוי־עריות, ושפיכות־שמים**; אבל נכללים בהם הרבה דברים... כי ב"ה עם־ישראל נקיים, ואינם רוצחים ח"ו, אבל אדם נכנס בכעס, והוא משתגע ומשתולל ומתחיל לצעוק וכו', הרי־זה נכלל בשפיכות־דמים... **ויש ניסיונות בזה!** ובפרט כשזה נוגע בביתו של האדם - הרי־זה **'אביזרייהו דשפיכות־דמים'**... הוא לא לקח סכין כדי לדקור ח"ו, **אבל לפעמים עם הדיבור יכולים לדקור כמו עם סכין...**

אז כל השנה אדם נכנס לכל־מיני כעס וקפידות, ועתה הוא צריך מחילה סליחה וכפרה... אומר האר"י הקדוש: בתקיעות של חזרה־הש"ץ, אז הוא הזמן לפעול את המחילה על זה, להתוודות על זה: **'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, תִּמְחֹל לִי! הָיִיתִי בְּכַעַס כָּל הַשָּׁנָה, וְהִקְפַּדְתִּי עַל כֻּלָּם, תִּמְחֹל**

ה. וכותב שם: **'מורי ז"ל היה נוהג להתוודות בין התקיעות'**; כשקוראים כזה משפט - אפשר לנו בכלל לתאר מה מונח בזה?... רבי חיים ויטאל מעיד על רבו שנהג להתוודות בין התקיעות... על מה בכלל היה צריך האר"י הקדוש להתוודות?... ומהו ה'וידוי' של האר"י הקדוש בין התקיעות?... אלו דברים למעלה מהשגתנו לגמרי לגמרי...

לִי!'...

וזה נוגע, כמובן, לכל אחד בעניינו - בשלום־הבית שלו, עם הילדים שלו, עם החברים, שאדם צריך להיות סבלן כלפי כולם, ואז הוא הזמן המיוחד לפעול את הישועה הזאת - להתוודות על זה, ולבקש מחילה!

אלו הם ג' הפעמים שתוקעים בשופר בראש־השנה, והפעם הרביעית והאחרונה היא בקדיש האחרון - כדי להשלים למניין **מאה קולות**; ואכן, זאת לא הלכה שמוכרחים לשמוע תקיעות אלו, ויוצאים מן הדין אפילו בתקיעות הראשונות, אבל כך מקובל בכל תפוצות ישראל - שתוקעים מאה קולות: **שלושים** לפני מוסף, **שלושים** בתוך תפילת הלחש, **ושלושים** בתפילת החזרה, ונשארו עוד **עשרה קולות** שאותם משלימים בקדיש [לפני "תתקבל צלותהון"], ובאלו **עשרת הקולות האחרונים**, על מה מתוודים? אומר האר"י הקדוש: **על פגם הדיבור!** וזה דבר הפלא־ופלא: **העניין של 'דיבור' מקבל כיסא־כבוד מיוחד...** הרי כבר קיבלת סליחה על **עבודה־זרה** - על פגם אמונה, קיבלת מחילה על **גילוי־עריות** - על פגם הברית רח"ל, וכן על **שפיכות־דמים** - כעס ורציחה, ומה עכשיו נשאר? **פגם הדיבור! תחשוב היטב "מה אתה עושה עם הדיבור שלך" ו"האם אתה שומר על הדיבור שלך"... על זה צריכים כפרה מיוחדת!**

צריכים כ"כ להיזהר בזה, ולבקש הרבה מהקב"ה שנזכה לשמור על הדיבור שלנו! ואז הוא הזמן -- אומר האר"י הקדוש - להתוודות על זה, ולבקש מחילה, שנזכה על־ידי קולות השופר לתקן את הדיבור שלנו...

ולפי דברי חכמינו הקדושים [ומובא בדברי רבינו בספר־המידות]: **לשון־הרע הוא יותר גדול משלושת העבירות החמורות ביותר - עד־כדי־כך!** למה? **כי אם אדם איננו שומר על הפה שלו - הוא עלול להגיע אל הדברים הכי חמורים!** וזה הניסיון של האדם בעניין שמירת הדיבור, שהוא חושב 'מה כבר עשיתי... רק אמרתי'... **ואדם שהוא איננו שומר על הדיבור שלו רח"ל, הוא יכול להגיע אל הדברים הכי חמורים!**

ולכן יש על זה זמן מיוחד - בעת **התקיעות האחרונות**, ובזה נשלמים מאה קולות, ומבואר בדברי רבי נתן (ליקוטי־הלכות, תפילת ערבית, הלכה ד), שמאה קולות של השופר הם כנגד מאה ברכות שצריכים לברך בכל יום[1], והם מביאים את האדם לביטול גמור מלפניו יתברך -

ו. בכל יום אדם צריך לברך **מאה ברכות**, והנה בדרך־כלל, אדם שהוא מתפלל את ג' התפילות בכל יום, יחד עם

שיזכה להיכלל לגמרי בהקב"ה, כי מאה ברכות למדים חכמינו הקדושים (מנחות מג:) מן הפסוק (דברים י, יב) **"מָה ה' אֱלֹקֶיךָ שֹׁאֵל מֵעִמָּךְ כִּי אִם לְיִרְאָה" - 'אל תקרי מה, אלא מאה'**; כי **מא"ה** ברכות מביאות את האדם לידי **מ"ה** - ביטול גמור!

ודיברנו כמה פעמים באריכות מעניין הפסוק הזה - **"מָה" ה' אֱלֹקֶיךָ שֹׁאֵל מֵעִמָּךְ** (ובפרט בפרשת עקב, ששם כתוב הפסוק הזה), שפירושו הוא: **הקב"ה שואל מעמך את מידת "מה" - שתהיה בטל ומבוטל לגמרי! זה מה שהקב"ה רוצה ממך!**

ולמה? **כי אם יש לך הכנעה אמיתית, ואתה בטל לגמרי, ואתה זוכה לשפלות, יהיה לך הכל!** רבינו ז"ל אומר (ליקו"מ ח"ב סי' עב), אומר שעיקר הגדלות זה שפלות; ולכאורה זה נראה כמו 'שני הפכים בנושא אחד', כי 'גדלות' ו'שפלות' זה תרתי דסתרי, לא?... **אומר רבינו: לא! זה לא סותר!**

ומסביר שם, כי הגדלות שמקבלים מהצדיקים - זה השפלות, שאדם יודע שזוהי המידה הכי גדולה שיש! תבקש מבן־אדם שיהיה שפל, הוא מיד יגיב: 'תעזוב אותי, מה אתה רוצה ממני?'... ואשרי אדם שיכול לקבל את הלימוד הזה - **לבטל את עצמו! לחקוק בדעתו: 'אני בטל ומבוטל! כלום! שום דבר!'...** לא שהוא מחפש תמיד לספר בשבח עצמו, ו'אתה יודע מי אני?'... הוא מבטל את עצמו! **אדם שיכול לקבל כזה דבר מצדיק - זה הגדלות הכי גדולה! לא שייך לקבל יותר מזה!**

וזה מה שהגמרא שואלת (ברוכות לג:) על הפסוק הזה - **"מָה ה' אֱלֹקֶיךָ שֹׁאֵל מֵעִמָּךְ כִּי אִם לְיִרְאָה"** - 'וְכִי יִרְאָה מִילְּתָא זוּטְרְתָא הִיא?' - וכי יראת־שמים זה דבר קטן? עונה הגמרא: 'לְגַבֵּי מֹשֶׁה מִילְּתָא זוּטְרְתָא הִיא'; מסבירים הצדיקים: אדם שהוא מקורב למשה רבינו - זה דבר קטן בשבילו, **כי הצדיק עושה 'אותך' דבר קטן! הוא מלמד 'אותך' להיות דבר קטן - ש'אתה' שום דבר! וזו הגדלות הכי**

זה שהוא אוכל, ויוצא לצרכיו וכו', יש לו ממילא מאה ברכות. אבל בשבת־קודש - שישנן רק שבע ברכות בתפילת העמידה [לעומת תשע־עשרה ברכות בכל אחת משלושת התפילות בימות החול], על־כן צריכים להשלים את המאה ברכות, ולכן איתא בשולחן־ערוך (או"ח סי' רצ, סעיף א): **'יֵרָבֶה בְּפֵרוֹת וּמְגָדִים וּמֵינֵי רֵיחַ, כְּדֵי לְהַשְׁלִים מִנְיַן מֵאָה בְּרָכוֹת'**; יש ענין לאכול ממתקים בשבת כדי להשלים את המאה ברכות. לא סתם אוכלים ממתקים בשבת, אדם חושב רק בגלל שזה טעים... **יש בזה ענין! תאכל ותעשה את הברכות!** תעשה ברכת 'מזונות', ו'בורא פרי העץ', ו'בורא פרי האדמה', וכן ברכות 'בורא נפשות' ו'על המחיה', וכך הוא משלים את המאה ברכות.

ואצל הליטאים ישנם המדקדקים לעשות חשבון מדויק להשלים את מאה הברכות בכל שבת; כן ראיתי בספרים של גדולי פוסקים (ומהם **רבי חיים קנייבסקי זי"ל**), שהם דקדקו בזה מאד, ועשו לעצמם חשבון בכל שבת כמה אוכלים בדיוק כדי להשלים את המאה ברכות, ואם עדיין לא השלימו - מחפשים על מה לברך **"כי עדיין חסרה לי ברכה"**...

גדולה...

בשביל בעל־גאוה - מאד מאד קשה להכניע את עצמו, בשבילו זה בבחינת 'על־מנת לעלות לרקיע'... - וכי אבטל את עצמי?!... הוא עשיר, מכובד, ונדמה לו שיש לו הכל... והוא בכלל לא מבין את השפה של **'לבטל את עצמי'...** אבל אדם שזוכה להתקרב לצדיקים - למשה רבינו - והוא מתחיל לקבל מהם את העניין של שפלות, זו הגדלות הכי גדולה! זו המתנה הכי גדולה!

זה ענין של שפלות שמקבלים מהצדיקים, וזה העניין של **מאה קולות** - כמו **מאה ברכות**, שהם ענין של ענוה ושפלות, שאדם מברך ברכה להקב"ה זה מכניס בו שפלות, וזה קשור להתחלת השיחה - בעניין של **ביכורים**, שזה ענין של **'הכרת הטוב'**, שזה כל העניין של **'מאה ברכות'** - שאדם מכיר הטוב ומברך להקב"ה תמיד!

אם תעשה לעצמך חשבון, מעת קומך בבוקר - כשפתחת את העיניים, כבר אתה מתחיל לברך להקב"ה - 'על נטילת ידים, 'אשר יצר', 'אלקי נשמה', ושאר 'ברכות השחר', וכל מהלך היום, עד שאתה הולך לישון בלילה, ומברך ברכת "המפיל חבלי שינה על עיני" - כל היום שלך כלול בברכות! אתה מברך תמיד להקב"ה! רק הבעיה היא, שאנחנו רגילים לזה, ומוציאים ברכה מהפה בלי לחשוב הרבה... **אבל בעצם, היום שלנו מלא עם מאה ברכות!**

והעניין של **'מאה'** ברכות, זה הענין של **"מָה"** ה' אֱלֹקֶיךָ שֹׁאֵל מֵעִמָּךְ - **'אל תקרי מה, אלא מאה'**; כי איך תגיע לעניין של **'מָה'** - שתהיה בטל ומבוטל? על־ידי הברכות הקדושות! **אדם שהוא לא מזכיר את שם השם, ח"ו - לא בעת קומו בבוקר, הוא לא אומר ברכות השחר, ולא בעת אכילתו - הוא לא מזכיר בכל ענייניו ברכות, אדם כזה הוא חתיכה אחת של 'ישות'! הוא ניתק את עצמו לגמרי מהשורש שלו!** משא"כ אדם שהוא רגיל לברך עוד ברכה ועוד ברכה - מהבוקר עד הערב - זה מביא אותו לעניין של **"מָה"**... ה**'מאה'** ברכות מביאות אותך ל**'מה'**!

ואומר רבי נתן, שאלו הם **מאה קולות השופר** ששומעים בראש־השנה, וזה מובן מאד על־פי דברי רבינו ז"ל (ליקו"מ ח"א סי' ה): **'מִי שֶׁשּׁוֹמֵעַ תְּקִיעַת שׁוֹפָר מֵאִישׁ יָרֵא וְחָרֵד, בְּוַדַּאי לֹא יִדְאָג כָּל הַשָּׁנָה מֵרְעָמִים'**; כי יש בן־אדם, שמיד כשהוא שומע רעמים - הוא קופץ מרוב בהלה... ואכן חכמינו הקדושים אומרים (ברכות נט.): **'לֹא נִבְרְאוּ רְעָמִים, אֶלָּא לְפַשֵּׁט עַקְמוּמְיוּת שֶׁבַּלֵּב'** - **'עקמומית'** היינו כל הגאווה והישות של האדם הממלאת אותו, ותיכף־ומיד כששומע רעם - זה כמו 'פצצה' בשבילו... 'מי יודע מה

קרה'... וממילא הוא מקבל איזו 'הכנעה' בליבו, כי מתחיל להתעורר ולחשוב 'מה קרה פה עכשיו'...

ומגלה רבינו, ש**תקיעת־שופר** זה בחינת **'רעמים'**, ורבינו מביא מדברי הזוהר־הקדוש (פינחס רלה:) על הפסוק (תהלים עז, יט) **"קוֹל רַעַמְךָ בַּגַּלְגַּל" - 'בגלגלתא דמוחא'**; כי בפשטות שזה מדובר לגבי העננים, אבל אומר הזוהר, שזה ענין של **גולגולת האדם** - המוח שלו, דהיינו כשהוא שומע קול שופר, הקולות האלו פוגעים בגלגל המוח שלו, ומכניעים אותו. זה כמו רעמים שנכנסים בתוך מוחו של אדם, ומכניעים את הישות שלו, וממילא אומר רבינו, על־ידי שזוכה לשמוע את קולות השופר מאיש הגון וכשר - כבר לא יפחד כל השנה מרעמים, כי כבר שמע את קולות השופר.

והיוצא משם לענייננו, שהעניין של **'קול־שופר'** - אלו **מאה קולות** - זה לתת לו 'הכנעה', שאלו הם **'מאה ברכות'** שאדם מברך בכל יום, שמעניק לו הכנעה וביטול - כן קולות השופר מכניעים את הישות של האדם. זה ענין הזכות הגדול של שמיעת קול־שופר בראש־השנה.

אז אמרנו בקיצור את ענייני קולות התקיעות - קודם מוסף, ובתוך תפילת מוסף, ועשרת הקולות האחרונות הם בתוך הקדיש, וכאמור לעיל - **מסוגלים מאד לעניין של 'דיבור', שאדם יזהר מאד מאד לא לפגום בדיבורו, כי זה יכול להיות ח"ו יותר חמור מכל שלושת העבירות האמורים לפני־כן - עבודה־זרה, גילוי־עריות, שפיכות־דמים.**

ועל־כן צריכים **'סדר'** מיוחד לכל אחד מארבעה עניינים אלו, וכמו שמצינו שהתקיעות נקראות **'סדרים'** - "סדר תקיעות־דמיושב", "סדר תקיעות דלחש", "סדר תקיעות תפילת החזרה", וכן יש "סדר תקיעות של הקדיש", שהם מקבלים **יחוס בפני־עצמו**, ובזה משלימים בזה המאה קולות, ומעוררים את האדם: **תיזהר על הדיבור שלך!**

דיברנו את כל השיחה הזאת, כי התחלנו לדבר מעניין **הנוסח של ראש־השנה**, שזה התגלגל מחמת שהזכרנו את הפיוט **'וכל מאמינים'** של תפילת מוסף, שהוא פיוט מאד מאד מרגש, וכולו מיוסד על ענין של **אמונה**, וכמבואר בכל הקטעים של הפיוט הקדוש הזה - שהקב"ה הוא **'הַכֹּל יָכוֹל'**, **'הַסּוֹבֵל'** וכו' וכו'.

והנה, ישנם שלושה קטעים בפיוט הזה, שאנחנו מדגישים אותם במיוחד: הקטע הראשון הוא **"וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא חַי וְקַיָּם, הַטּוֹב וּמֵיטִיב לָרָעִים וְלַטּוֹבִים"** - **'וְכָל מַאֲמִינִים'** היינו 'כולנו מאמינים בהקב"ה שהוא טוב לַכֹּל, והוא עושה רק טוב, ומה הכוונה **'טוֹב לַכֹּל'**? על זה אומרים: **'לָרָעִים וְלַטּוֹבִים'** - הקב"ה הוא

'טוב' לכולם! והקב"ה הוא טוב כ"כ אפילו אם אדם מרגיש את עצמו שהוא לא בדיוק כמו שצריך להיות וכו', **הקב"ה מיטיב עמו!**

כי זהו החסד של הקב"ה, שאפילו אם אדם עדיין לא זוכה להיות 'כמו שצריך' בכל העניינים וכו', אין הקב"ה כבר מקפיד עליו ולוקח ההשגחה ממנו ח"ו, אלא מרחם עליו ומיטיב עמו ומצפה אליו, וכמו שמזכירים ג"כ באותו פיוט: **"וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא פְּתוּחָה יָדוֹ, הַצּוֹפֶה לָרָשָׁע וְחֶפֶץ בְּהִצָּדְקוֹ"**.

הקטע השני שמודגש במיוחד הוא: **"וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא מֶלֶךְ עוֹלָם, הַסּוֹבֵל וּמַעֲלִים עַיִן מְסוֹרָרִים"**; וזהו אותו ענין האמור, שהקב"ה הוא **'הַסּוֹבֵל'** את כולם **'וּמַעֲלִים עַיִן מְסוֹרָרִים'** - הקב"ה 'מעלים־עין' כביכול מסוררים... **הקב"ה סובל אותנו!**

וכי אנחנו צריכים הסבר על זה - כמה הקב"ה סובל אותנו?... **תסתכל כמה סבלנות יש 'לך' בביתך:** אשתך, או אחד מהילדים, עשה משהו לא לרוחך, אתה על המקום' מרים קולך בצעקות ומעורר מריבות וכו', **מִדָּבָר קָטָן!** אז תחשוב לרגע **"כמה סבלנות יש להקב"ה בשבילנו! בשביל כל אחד מאיתנו!"**. הקב"ה סובל את כל העולם כולו! לכל אחד מאיתנו יש את ה**'חבילה'** שלו, אבל הקב"ה **סובל את כל העולם כולו!**

ואם־כן, איזו סבלנות יש להקב"ה, כביכול, ובוודאי הוא **'הַסּוֹבֵל וּמַעֲלִים עַיִן מְסוֹרָרִים'** - בני־אדם שסוררים, הקב"ה כביכול מעלים־עין...

ואשרי אדם שזוכה לאמץ את המידה הזו אל תוך הבית שלו, שהנה קרה משהו לא כ"כ "במקום", וכי אתה כבר צריך להיות 'בהיכון' לקפוץ ולהקפיד ולצעוק?!... ומה יהיה אם תעלים־עין מזה?... וכי אתה מוכרח להגיב על כל דבר?... ואל תאמר "אבל ראיתי את זה במו־עיניי, ואיך אעלים עין מזה?"... אז תעשה כאילו לא ראית! ומה יהיה?... אם זה דבר שכולם ראו אותו - ניחא, אבל רק אתה ראית את זה - ראית שלא הכל מסודר, והאוכל לא היה מוכן בדיוק בזמן, והבית לא כ"כ מסודר, אל תתעצבן! תעלים־עין! תסגור את העיניים, ועכשיו הכל בסדר... אם אתה לא רואה כלום - אז לא חסר כלום...

וכך עושה הקב"ה, כביכול, עם אותם אלה שלא הולכים בחוקי רצונו, שהוא יתברך **"מַעֲלִים עַיִן מְסוֹרָרִים"**.

והקטע השלישי שנוהגין להדגישו הוא: **"וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא קָשֶׁה לִכְעֹס הָרַחוּם וּמַקְדִּים רַחֲמִים לְרֹגֶז"** - הקב"ה הוא רחמן!

אלו הם **ג' הקטעים** שנוהגים אצל אנשי־שלומינו להדגישם, ומה הכוונה **'להדגישם'**? שחוזרים על המילים

שבמשפטים אלו **ד' פעמים** עם תנועה וניגון מיוחד: '**הַטּוֹב**', '**הַסּוֹבֵל**', '**הָרַחוּם**'[ז]. ומה הענין שחוזרים על זה דווקא **ארבע** פעמים?

ידוע שבכלליות, הכל נחלק למספר '**ארבע**': ישנם ארבע עולמות **אבי"ע** - **א**'צילות, **ב**'ריאה, **י**'צירה, **ע**'שיה [ואמנם יש גם עולמות יותר גבוהים, אבל זה בכלליות הענין], ועל־כן חוזרין על אלו המילים דייקא **ארבע** פעמים - "**הטוב... הטוב... הטוב... הטוב...**" - שבזה ממשיכים את ה'**טוב**' של הקב"ה דרך כל העולמות, ומגלים איך שהקב"ה הוא "**טוֹב לַכֹּל**", והוא יתברך טוב לנו! הן אם אתה גבוה בעולם **האצילות**, והן אם אתה בכסא הכבוד בעולם **הבריאה**, והן אם אתה מלאך בעולם **היצירה**, ואם אתה בעולם **העשיה** - שבו אנחנו נמצאים, כאן בזה העולם, ואולי באמת אתה נמצא במקום מאד מאד נמוך - בתוך הָעֵמֶק, וגם שם מגלים לך איך שהקב"ה הוא "**הטוב**"!

ושייך לזה ענין נוסף הקשור לימי **ראש־השנה**[ח] בפרט, וגם לשאר **עשרת־ימי־תשובה**, והוא ענין **אמירת מזמור ק"ל** קודם ח"ק ו'ברכו' בתפילת שחרית - "**מִמַּעֲמַקִּים קְרָאתִיךָ ה'**", ומובא בדברי האר"י הקדוש, מה הענין הזה שאומרים זאת בציבור בפתיחת־ההיכל? מסביר האר"י הקדוש, שישנם '**עשרה מיני מעמקים**' - שזה עניין של 'עומק אחר עומק' שאדם יורד לשם, עד שהוא מרגיש שהגיע אל העומק הכי נמוך... ובראש־השנה ועשרת־ימי־תשובה אז הוא הזמן שאומרים "**שִׁיר הַמַּעֲלוֹת**" - '**מעלות**' לשון של **עליה**, שאדם יזכה **להעלות** עצמו משם, והוא צועק: "**מִמַּעֲמַקִּים קְרָאתִיךָ ה'**" - '**עַכְשָׁו אֲנִי נִמְצָא בְּעֹמֶק כָּזֶה? מִמַּעֲמַקִּים אֲנִי קוֹרֵא אֵלֶיךָ, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם!**'... וכמו שאמר פעם רבינו ז"ל (שיחות־הר"ן, סימן שב): "**הָעִקָּר הוּא: 'מִבֶּטֶן שְׁאוֹל שִׁוַּעְתִּי'**"... וזו שיחה נוראה עד מאד: וכי זהו "**הָעִקָּר**" - שאדם נמצא בתוך השאול ח"ו?... אבל זה הלימוד הגדול של רבינו - **אדם ידע תמיד 'לא משנה היכן אני, העיקר שאצעק להשם־יתברך!'**.

שזה כל '**סוֹד כַּוָּנַת אֱלוּל**' שמגלה לנו רבינו, ועתה אנחנו נמצאים ב'**חצי אלול**' השני - שזה עניין של "**בקי בשוב**", שאדם מכניס היטב בדעתו, שאפילו אם "**וְאַצִּיעָה שְׁאוֹל**" - "**הִנֵּךְ**"! אפילו אם אדם מרגיש שהוא בשאול־תחתית, לא יאמר

ז. וכמוסבר לעיל, אל יאמר האדם: '**אני ספרדי**' או '**אני תימני**', ו'**אני לא נוהג להגיד את זה**'... מנסים להסביר שזה שייך לַכֹּל!

ח. וגם זה מבואר בקונטרס הנ"ל '**רֹאשׁ־הַשָּׁנָה מֵאִיר וְשָׂמֵחַ**', ואכן לא שייך עכשיו לדבר מכל העניינים המבוארים שם, אבל בעזרת־השם־יתברך הקדוש־ברוך־הוא יעזור שזה יצא לאור, וכדאי לעיין שם.

"אין לי כבר מה לעשות"... הוא כבר **הציע** לעצמו שם מיטה, והולך לישון... [שזה לשון **'ואציעה שאול'** - לשון **הצעת** המיטה], **חס־ושלום! העצה שלך היא שתקיים 'מִבֶּטֶן שְׁאוֹל שִׁוַּעְתִּי' - תקרא אל הקב"ה, כי גם 'וְאַצִּיעָה שְׁאוֹל - הִנָּךְ', הקב"ה פה!**

וכך אמר פעם רבינו ז"ל בפירוש: **'אפשר להיות קרוב אל הקב"ה גם בשאול־תחתית'**; זו שיחה מרבינו! אדם יתמה: 'מה... משאול־תחתית? הלוא אני כ"כ רחוק'... **אבל זו הבעיה שלך, שאתה לא יודע שגם בשאול־תחתית אתה קרוב להקב"ה! ואם היית יודע שהקב"ה 'מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ', וגם בשאול־תחתית אפשר להתקרב להקב"ה, ממילא לא היית בשאול־תחתית... היית מְהַפֵּךְ את השאול־תחתית לגן־עדן! היית כבר עולה למעלה מן השאול... רק הבעיה שלך שאתה לא יודע את זה, וכולך מיואש, ואתה חושב שלא צריכים אותך, ואינך שוה לכלום... אבל אם היה לך שכל היית מבין 'אני כאן במצב הזה? גם במצב הזה אני קרוב להקב"ה!'...**

והכלל, שאדם צריך בכל־מיני אפנים לגרש מעצמו את ה**'ישות'** שלו, שזה ענין **'מאה'** קולות השופר - לזכות ל**'מה'**, ולבטל את הישות לגמרי... ואכן, זו עבודה מאד קשה, כי אדם תמיד חושב על עצמו מחשבות של גאווה וישות - 'אני אדם חשוב... אני מדריך, אני מלמד, אני משפיע'... - לכל אחד יש את ה**'יש'** שלו, וזה לא קל להגיע לעניין של **'מה'**...

ויכולין לזכות לזה רק על־ידי התקרבות לצדיקים, וכדברי הגמרא הנ"ל: **'לְגַבֵּי מֹשֶׁה מִילְּתָא זוּטְרְתָא הִיא'** - אדם שזוכה להתקרב להצדיק, הצדיק מלמד אותו את העניין של **הכנעה ושפלות**, ואיך הוא **'מלמד'** זאת - וכי הוא אומר לך כל הזמן **"תהיה שפל!"**?! הוא לא צריך ללמד אותך... **אתה מתקרב אליו, וזה מה שאתה רואה! הצדיק בעצמו כ"כ גדול, והוא בוודאי היה צריך להיות איזה ענין חשוב וכו', אבל מה שומעים אצלו כל הזמן? תמיד 'שפלות'!** אבל לזה זוכים רק על־ידי **'לגבי משה'** - אם אתה זוכה להיות מקורב שם, ממילא נופל עליך כל־מיני שפלות...

זה ענין ה**"מה"** של **"מאה"** קולות השופר ו**"מאה"** ברכות שבכל יום, וכל זה נכלל בתוך הנוסח שחוזרים ד' פעמים: **'הַטּוֹב'**, **'הַמֵּטִיב'**, **'הַגּוֹמֵל'**, **'הַמֵּיטִיב'**, שממשיכים ה**'טוב'** וה**'סבלנות'** וה**'רחמנות'** של הקב"ה דרך כל העולמות עד המקום שלנו כאן - איפה שאנחנו נמצאים, שהוא **'עולם העשיה'**, אבל גם ב**'עולם העשיה'** יש כל־מיני 'עומק', וכמו שהזכרנו עתה, שאומרים את מזמור **"ממעמקים"** בכל **עשרת־ימי־תשובה** - החל בראש־השנה, וכל הימים הקדושים עד יום־כיפורים

[עשרה ימים סך־הכל], ואומר האר"י הקדוש: כי יש עשרה מיני מעמקים (אדם אומר: 'אני כבר בתחתית'... אבל אינך יודע שיש יותר עמוק ויותר עמוק...), **והעיקר שמכל מקום שהוא אתה צועק להקב"ה!**

אלו הם **עשרת־ימי־תשובה** - שאפשר לשוב בתשובה מכל מקום שאתה נמצא, שאפליו אם אתה מרגיש ממש הכי גרוע - **'עשרת־ימי־תשובה'** זה הזמן שיכולים לתקן את הכל!

וזה **מתחיל** ביום הראשון של ראש־השנה, שאז מקיימים: **"וְהָיָה כִּי תָבוֹא אֶל הָאָרֶץ"**; ובזה אנחנו חוזרים לתחילת השיחה, שפרשת השבוע היא **"וְהָיָה כִּי תָבוֹא אֶל הָאָרֶץ"**, ורבי נתן היה רגיל לכתוב: **'כי תבוא לאומן'**, ולכאורה ישנה קושיא: הנסיעה לאומן כרוכה ביציאה מן הארץ, אם־כן לכאורה **'כי תבוא אל הארץ'** סותר ל**'כי תבוא לאומן'**...

ואכן, זו שאלה שהרבה שואלים: אתם נוסעים לחוץ־לארץ דווקא לראש־השנה?!... בראש־השנה הקדוש להיות בחו"ל?! מה איתך?!... צריך להיות בָּאָרֶץ בראש־השנה! אבל באמת, בנסיעה **'לאומן'** אנחנו אכן נוסעים **'לארץ־ישראל'**! אנחנו נוסעים אל הנקודה המרכזית של העולם, קדש־הקדשים - 'אבן שתיה', אלו הם **הד' אמות של רבינו!**

ואלו דברים שקשה להסביר אותם לבן־אדן אחר, וזה נכלל בדברי רביז"ל בשיחה הראשונה בשיחות־הר"ן: **"נוֹדָע בַּשְּׁעָרִים בַּעֲלָהּ" - 'כָּל חַד כְּפוּם דְּמַשַּׁעַר בְּלִיבֵּיהּ'** (כל אחד כפי שמשער בליבו); אלו דברים שלא יכולין להסבירם. תנסה להסביר את זה לבן־אדם שהוא בכלל לא מבין את כל ענין **"ראש־השנה של רבינו"**, הוא יגיד לך: "מה אתה רוצה ממני?... אתה פה בארץ, ולאן אתה נוסע?!"... **אבל רבינו הקדוש הוא מקור־החיזוק לנשמות ישראל, ואם תגיע לרבינו, תזכה להתחיל להרגיש "במקצת" לדעת מהי "ארץ־ישראל"!** אמנם אתה גר בארץ־ישראל, אבל מה היחוס והקורבה שלך לארץ־ישראל? אדם אומר: 'אינני יודע... אני נמצא פה - בארץ־ישראל'... ואולי הוא אומר: "הארץ שלנו"... **אבל התבוננת פעם "מהי ארץ־ישראל" ו"מהי פנימיות קדושתה"?... ומי לנו כמו רבינו הקדוש שמגלה בכל־כך הרבה תורות ושיחות מקדושת ארץ־ישראל!**

ואומר רבינו בפירוש (ליקו"מ ח"ב סי' מ), שכל העניין של **ראש־השנה** זה ענין של **קדושת ארץ־ישראל**, כי כתוב בפירוש בפסוק המדבר בשבח ארץ־ישראל (דברים יא, יב): **"אֶרֶץ אֲשֶׁר ה' אֱלֹקֶיךָ דֹּרֵשׁ אֹתָהּ"** - ארץ־ישראל זה המקום שהקב"ה דורש אותו[ט], **"תָּמִיד עֵינֵי ה' אֱלֹקֶיךָ בָּהּ"** - מתי?

ט. איתא שם ברש"י: 'אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיךָ דֹּרֵשׁ אֹתָהּ. והלא כל הארצות הוא דורש, שנאמר לְהַמְטִיר עַל אֶרֶץ לֹא אִישׁ

אומר הפסוק בפירוש: "**מֵרֵאשִׁית הַשָּׁנָה וְעַד אַחֲרִית שָׁנָה**"; ולכאורה היה מספיק הכתוב לומר שיש את ארץ־ישראל, ועליה הקב"ה משגיח תמיד - "**אֶרֶץ אֲשֶׁר ה' אֱלֹקֶיךָ דֹּרֵשׁ אֹתָהּ**", אבל הפסוק לא מסתפק עם זה, אלא מוסיף "**תָּמִיד עֵינֵי ה' אֱלֹקֶיךָ בָּהּ**" - ולכאורה עד כאן מספיק לומר: הקב"ה דורש תמיד את ארץ־ישראל, ועיניו **תמיד** בה, ו'**תמיד**' זה '**תמיד**'!

אך לא בזה תם הפסוק, אלא ממשיך ואומר הפסוק מהו "**תָּמִיד" עֵינֵי ה' אֱלֹקֶיךָ בָּהּ - "מֵרֵאשִׁית הַשָּׁנָה וְעַד אַחֲרִית שָׁנָה**", '**ראשית השנה**' זה ראש־השנה, ו'**אחרית שנה**' זה הזמן שבו אנחנו נמצאים - **חודש אלול**, שהוא סוף השנה, והצדיקים מגלים לנו שאפשר לנו תמיד לקשר בין שניהם - '**ראשית השנה**' ו'**אחרית שנה**', זאת אומרת גם ב'**אחרית שנה**' להיות כמו ב'**ראשית השנה**' - להתחדש לגמרי, וזהו כל הסוד של **ראש־השנה**, שאז הוא ההתחדשות של כל הבריאה, ואדם שזוכה להיות אצל רבינו הקדוש - להיות אצל צדיקים - בראש־השנה, הוא מקבל כבר ענין אחר לגמרי... **והוא מתחיל להבין מה זו 'קדושת ארץ־ישראל'! - 'הנה הגעתי לאומן, ואני מתגעגע אל הבית שלי - למשפחה שלי וכו', אבל עכשיו אצל רבינו אני מטעין את ה'מצבר' שלי! עוד יום-יומיים אחזור לארץ־ישראל בעזרת־השם, אבל אתחיל להבין 'במקצת' מהי "ארץ־ישראל"!**'.

ובאותה תורה אומר רבינו דבר שהוא 'הפלא ופלא': אדם שהיה אצל צדיק אמיתי על ראש־השנה [לא כתוב איפה היית, ולא משנה אם היית בסין, תאילנד, בדרום אפריקה... העיקר שהיית אצל צדיק אמיתי על ראש־השנה], כשהוא ייפגש עם אדם אחר, אותו אדם '**מְחֻיָּב**' להרגיש אצלך טעם ארץ־ישראל[7]! אתה

(איוב לח, כו), **אלא כביכול אינו דורש אלא אותה, ועל־ידי אותה דרישה שדורשה, דורש את כל הארצות עמה**'.
כי באמת, הכל בא מארץ־ישראל; **הקב"ה מסתכל על ארץ־ישראל והכל מסתובב על ארץ־ישראל! כל מה שקורה בעולם - כל הפוליטיקה, וכל הנשיאים שישנם, הכל מסתובב סביב ארץ־ישראל! כולם עסוקים בארץ־ישראל - מדינת אמריקה, איראן, כולם!** זה לטוב, וזה להפך, אבל כולם עסוקים בארץ־ישראל! כי זה המקום שהקב"ה דורש אותו, והיא נקודת המרכז של כל הבריאה.
ואכן, 'ארץ־ישראל' בגודלה היא מאד קטנה, ובפרט ביחס לשאר מדינות העולם, ועל ה'מפה' היא נראית בגודל של נקודה קטנה (ואף יש 'מפות' שבקושי רואים בכלל את ארץ־ישראל עליהן) לעומת מדינות אחרות שהן כמו חצי מה'מפה'... **ואמנם בקושי רואים אותה, אבל היא נקודת המרכז של כל העולמות! כל כדור העולם - כל הגלובוס - מסתובב סביב ארץ־ישראל!**
וזו '**קדושת ארץ־ישראל**' שמגלה לנו רבינו הקדוש - מהי '**ארץ־ישראל**'! אתה זוכה לגור בארץ־ישראל, או שנולדת בארץ־ישראל ואתה גר כאן, **תחיה את עצמך! תזכור שכאן הוא המקור של אמונה, של ניסים, של תפילה, של הכל!**

7. נבין את זה במשל גשמי: אדם יושב ברכב, ויש אדם אחר שהוא מעשן באותו רכב, הרי האדם ההוא **מחויב** לדבוק

נפגש אתו, ומיד שואל: 'איפה היית?'... [וזו לשון מאד מעניינת של רבינו - שהאדם **"מְחֻיָּב"** להרגיש זאת, **זו חובה!** וגם בספר־המידות זה מובא (אות ארץ־ישראל, סעיף ז), שהאדם **מְחֻיָּב** להרגיש אצל אותו אחד את הטעם של ארץ־ישראל].

הכלל, מי שזוכה להיות אצל רבינו ז"ל באומן, הוא איננו **יוצא** ונולך מארץ־ישראל, אלא הוא **נכנס** לקדושת ארץ־ישראל, ואכן לעת־עתה זה בחינה של **'ירידה'** - כי צריכין לנסוע עד הציון הקדוש דרך כל־מיני מדינות וכו', אבל זה ענין של **'יְרִידָה לְצֹרֶךְ עֲלִיָּה'** - לפני כל קדושה גבוהה, מוכרח להיות איזו ירידה, כי איך אדם יגיע פתאום לכזאת קדושה גדולה של ציון רבינו - 'קדש־הקדשים'?... הלוא זה כמו המקום שהכהן גדול נכנס רק פעם בשנה - ביום־הכיפורים, בעת שמקטיר את הקטורת, וכך הוא הציון של רבינו, שנקרא 'אבן **שתיה'** (כמובן מדברי רבינו בליקו"מ ח"א סי' ס"א, שהצדיקים הם בחינת 'אבן שתיה' - קדש־הקדשים), ואיך אפשר להגיע לכזה מקום **'בפתע פתאום'**?... על־כן מקודם יש בחינה של **'ירידה'** - שזה סובב על כל הנסיעה, ואזי זוכים לעלייה גדולה אצל קדש־הקדשים של רבינו ז"ל...

אך עם־כל־זאת שהנסיעה לרבינו היא ענין של 'ירידה', תשמעו היטב - בפרט בחורים, שצריכים לשמור מאד מאד על גדרי הקדושה והטהרה בנסיעה כזאת קדושה:

ראש וראשון: בשנים האחרונות, הנסיעה לאומן היא לא כמו בשנים עברו - שהיו טיסות ישירות לאוקראינה, והדרך נתארכה מאד בכל־מיני נסיעות וטלטולים שונים, ועל־כן צריכים לנקוט משנה־זהירות בכל העניינים של הקדושה וטהרה, **להיזהר ולשמור מאד בדרך לאומן - להיות שמורים על־הדרך, ולא להסתובב סתם בכל־מיני מקומות!**

והנה לצערנו יש קליפה חדשה, שאדם טוען: **'הנה אני נוסע כזאת נסיעה, ואגיע לכמה מיני מקומות, הרי אני צריך פלאפון שאוכל לתקשר עמו בכל מדינה'** - במולדובה, בבודפשט, ברומניה, הוא רוצה לקחת לנסיעה פלאפון **טמא מטומא** כדי שיוכל להתקשר מכל מקום שיהיה, והוא מתחיל למצוא לעצמו כל־מיני היתרים - 'לא אקנה את זה, רק אקח בתור השכרה לנסיעה לאומן'... והוא טוען **"זה רק לנסיעה הזאת"...** והוא רוצה מכשיר שיש בו 'וואטסאפ' וכו', כדי שמכל מקום יוכל לתקשר וכו'.

בו הריח המגעיל, כי זה **מוכרח** להיבלע בין הבגדים [וזה באמת לא כ"כ נעים...].

גם משל חיובי יש לזה מדברי הגמרא, שאם אדם נכנס לחנות של בשמים - מוכרח להידבק בו ריח טוב של בושם... זה דבר הכרחי.

וצריכים לדעת שזה הפתח של הטומאה, השם ישמור! ועל זה נאמר "טובל ושרץ בידו"! ואם אתה חושב לעשות ככה - צריכים 'לחשוב פעמיים' על כל הנסיעה שלך, האם בכלל תיסע... לא יקרה שום דבר אם לא תוכל להתקשר אל הבית מבודפשט או מפולין - בין אם זה בחורים ובין אם זה אברכים! תשמור מאד שלא יהיה ברשותך כזאת טומאה! אתה מגיע לרבינו עם מכשיר של 'וואטסאפ'?!... זה פתח הטומאה, השם ישמור! כל אלו המכשירים של 'שיאומי' ודומיהם - זה הפתח של הטומאה, השם ישמור!

ואל תתרץ את עצמך בטענה ש"זה רק לנסיעה הזאת"! אתה נוסע לרבינו - אתה רוצה להיכנס לקדש־הקדשים, וכל הדרך יש לך כזה מכשיר טמא?!... הרי כל הזמן שמרת על עצמך כ"כ, וקיבלת והבנת כמה זה מסוכן, וכבר מזמן התפטרת מכל זה, ועכשיו אתה טוען שזה לצורך "כדי להתקשר"? לא צריך! 'וואטסאפ' זה הפתח של הטומאה, השם ישמור, ועל זה אמרו חכמים: "הבא ליטמא - פותחין לו", השם ישמור... צריכים להיות חזקים, ובשום פנים ואופן לא לחשוב מזה! אין דבר כזה! חס־ושלום! תלך עם הפלאפון הפשוט שלך, ותתקשר ממנו אל הבית - זה אפשרי, ובפרט באומן, ומה צריכים יותר מזה?... ואיך אדם פתאום יתיר לעצמו 'וואטסאפ' וכו'? חס־ושלום!

אל תהרוס את כל הנסיעה הקדושה בגלל דבר כזה! אתה יכול בקלות להיתפס ברשת של הטומאה - שהנה אתה נמצא על־הדרך, ואתה הרי משועמם - זו נסיעה של הרבה שעות, והנה ישנם עיכובים בגבולות, ונתקעים שם לפעמים הרבה מאד זמן, והנה אתה נזכר שיש לך כזה פלאפון, ואתה מתחיל לשחק עם הפלאפון, והשם ישמור את עם ישראל... צריכים להיות חזקים בזה! ולדעת שאנחנו לרבינו - אנחנו באים באמת לקדש־הקדשים, ומרבינו יתוודע לנו מה זה 'ארץ־ישראל'!

והכל קשור אל הפסוק הראשון של פרשת השבוע: "**וְהָיָה כִּי תָבוֹא אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר ה' אֱלֹקֶיךָ נֹתֵן לְךָ נַחֲלָה וִירִשְׁתָּהּ וְיָשַׁבְתָּ בָּהּ**" - '**כי תבוא אל הארץ**' זה היינו־הך עם '**כי תבוא לאומן**'!

והנה, בעת שמשה רבינו אמר זאת, עם־ישראל עדיין לא היו בארץ־ישראל, אלא היו עדיין במדבר, ועל הפסוק הזה מובא במדרש בזו הלשון: '**עֲשֵׂה מִצְוָה הָאֲמוּרָה בָּעִנְיָן, שֶׁבִּשְׁכָרָהּ תִּכָּנֵס לָאָרֶץ**'; ויש בזה שאלה חזקה: '**המצוה האמורה בענין**' היא מצות ביכורים, שאם יש לאדם שדה וגדלו לו פירות ראשונים - עליו להביא ביכורים לבית־המקדש, אז איך המדרש אומר '**עֲשֵׂה מִצְוָה הָאֲמוּרָה בָּעִנְיָן, שֶׁבִּשְׁכָרָהּ תִּכָּנֵס לָאָרֶץ**'? הרי את המצוה הזו מקיימים רק כשאתה כבר נמצא בארץ־ישראל...

פירוש צדיקים: **מצות ביכורים** היא מצות של **'הכרת הטוב'**, וכמו שדיברנו בתחילת השיחה, וממילא גם כשאדם נמצא עדיין בחוץ־לארץ - יש לו **'הכרת הטוב'**, והוא אמנם מחכה להגיע לארץ־ישראל, אבל כבר עכשיו הוא נותן תודה להקב"ה! הוא מכיר טובה על כל דבר שהקב"ה עושה איתו! **עדיין הוא לא נכנס לארץ־ישראל, אבל הוא כבר עכשיו מודה להקב"ה, וממילא באמת יזכה להגיע סוף־כל־סוף לארץ־ישראל...**

וזה ענין הנסיעה לאומן לראש־השנה, שנוסעים לרבינו, ורבינו הוא הצדיק שמלמד אותנו מה זה להכיר טובה להקב"ה על כל ענין!

שכל זה הוא ענין של **התקרבות לצדיקים**, שגם זה לימוד המונח בעניין **הביכורים**, כי הנה כשמביאים את הסל לבית־המקדש - אדם לא יכול לבוא ולומר: "אני לי עסק עם אף־אחד, אני הולך ישיר למזבח, ואני שָׁם את הסל שלי שָׁם"... **ולא ולא!** כתוב בפירוש בפסוק: **"וּבָאתָ אֶל הַכֹּהֵן אֲשֶׁר יִהְיֶה בַּיָּמִים הָהֵם"**, ואומר רש"י: **'אין לך אלא הכהן שבימיך'**; זאת אומרת: **עליך להתקרב אל הצדיק!** אתה לא יכול 'לקפוץ' מיד ולהגיד "אני צריך את המזבח"... **יש את הכהן, ועליך לבוא אל הכהן!**

וממשיך הפסוק: **"וְאָמַרְתָּ אֵלָיו"** - למי? לכאורה הרי בוודאי צריכים לדבר להקב"ה, אבל פה מקודם צריכים לדבר אל הצדיק - הכהן, שזהו: **"וְאָמַרְתָּ אֵלָיו"**, ואומר רש"י: **'שאינך כפוי טובה'**; תגיד להצדיק: **אני אינני כפוי־טובה!** וזה עוד לפני שאתה מגיע למזבח! אכן, עוד מעט תגיע למזבח, ושם תשים את הסל וכו' - ויהיו תיקונים נפלאים... אבל מקודם אתה מוכרח לבוא אל הכהן - **לגשת אל הצדיק!** אל תאמר: 'אני לא ראיתי את הצדיק'... אומר הפסוק **"וּבָאתָ אֶל הַכֹּהֵן"** - תבוא אל הצדיק!

ואם אתה טוען: 'אני פעם הכרתי צדיק... הייתי אצל צדיק שהיה בדור הקודם'... **רש"י כבר אומר: 'אין לך אלא כהן שבימיך'!** עכשיו יש שם כהן בבית־המקדש - יש את הצדיק? זהו זה! תגיש את הסל שלך אל הכהן - תיגש אל הצדיק! ומה תגיד לו? **'שאינך כפוי טובה'** - אתה לא כפוי־טובה! **כי בלי הצדיק הזה לא היית מביא בכלל את הביכורים, ולא היית יודע מכל הדברים האלו, והצדיק מלמד אותך איך אתה צריך להודות להקב"ה על כל פרט ופרט של החיים!**

והמילה הראשונה של הפרשה היא: **"וְהָיָה" כִּי תָבוֹא אֶל הָאָרֶץ**, וחכמינו הקדושים אומרים (ב"ר מב, ג): **אֵין 'וְהָיָה' אֶלָּא לְשׁוֹן שִׂמְחָה**; ואומר ה**'אור החיים'** הקדוש על כך בתחילת הפרשה: **'אֵין שִׂמְחָה כְּשִׂמְחַת אָרֶץ־יִשְׂרָאֵל'**; ואכן, ידוע שה**'אור החיים'** הקדוש בעצמו עלה

לארץ־ישראל בסוף ימיו - אחר שהיה במרוקו וכו', הוא הגיע לארץ־ישראל, והיה פה קצת למעלה משנה אחת, ונפטר בארץ־ישראל, ונטמן בהר הזיתים שבירושלים. ומן הסתם כשהוא כתב את זה, עדיין הוא לא היה בארץ־ישראל, וממילא כשהוא כותב **'אֵין שִׂמְחָה כְּשִׂמְחַת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל'**, זה מגלה על גודל השתוקקותו לארץ־ישראל.

כי לצדיקים היה תמיד השתוקקות לארץ־ישראל, ורבינו אומר בליקוטי־מוהר"ן, חלק א', סימן קנ"ה, שצריכים להתפלל להקב"ה שיהיה לכל הצדיקים כיסופים לארץ־ישראל! כך אמר רבינו ברוח־קדשו!

ואכן, גם רבינו בעצמו היה בחוץ־לארץ, אבל רבינו מסר נפשו להגיע לארץ־ישראל, ולגבי מה שחזר אחר־כך לחוץ־לארץ, כותב רבי אברהם ב"ר נחמן על אותה תורה - קנ"ה: 'שֶׁכָּל אֲשֶׁר יָצָא מִשָּׁם לֹא הָיְתָה זוּלַת עַל דַּעַת לַחֲזֹר וְלָבֹא לְשָׁם עִם כָּל נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל הַמְּכֻרָּחִים לְכָל זֶה, וְלֹא לְהִשְׁתַּקֵּעַ בְּחוּץ־לָאָרֶץ בְּתָמִידוּת', ומסיים שם בזו הלשון: 'וּבְחַיֵּי מוֹהַר"ן בְּסִפּוּר נְסִיעָתוֹ לְנָאוְוּרִיטְשׁ, שֶׁלִּפְעִי שָׂעָה לְבַד הוּא רוֹעֶה בְּבֶרֶסְלֶב וּשְׁאָר מְקוֹמוֹת, אֲבָל מְקוֹמוֹ הָאֲמִתִּי וְהַנִּצְחִי הוּא **בְּאַרְצוֹ וְעִירוֹ לְבַד וְכוּ' וְכוּ'**"; ולכאורה יפלא, **'בְּאַרְצוֹ'** היינו **ארץ־ישראל**, אבל מהו **'וְעִירוֹ'**? לאיזה עיר מתכוון בדבריו? **מוהרא"ש אמר, שהעיר הזאת היא 'יבנאל'!**

הקב"ה יעזור לנו, שנזכה באמת להגיע לרבינו על ראש־השנה, ונזכה להגיע זמן מספיק לפני־כן כדי להכין את עצמנו בעזרת־השם לימי ראש־השנה כראוי; נזכה להגיע לחיים ולשלום, ונתגבר על כל המניעות, שכל **המ'נ'י'ע'ו'ת'** יתהפכו **לנ'ע'י'מ'ו'ת'**! ואם מאיזו סיבה שרק לא תהיה נבצר מן האדם להגיע לאומן - **יקשר את עצמו לרבינו במקום שהוא**, ולא לשכוח מן הכיסופים והרצונות כל הזמן.

הקב"ה יעזור, שנזכה לפעול שנה טובה ומבורכת, ישועות ורחמים לעם־ישראל בכל העניינים, ויהיה שנת גאולה וישועה!

לעילוי נשמת ר' יהושע דוד הכהן בן שמואל אריה ז"ל
נלב"ע כ"א באלול

breslev.shely@gmail.com